

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av arbetet med att främja
ett positivt skolklimat vid Råsslaskolan 1 i Norrköpings
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Råsslaskolan 1 i Norrköping. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska arbetet med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet, med fokus på årskurserna 7-9. Detta omfattar hur lärare och annan skolpersonal arbetar med att främja ett positivt skolklimat, och hur rektorn arbetar strategiskt för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Råsslaskolan 1 i följande utsträckning:

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Skolans personal behöver utveckla ett kontinuerligt och främjande arbete för att involvera eleverna genom att tillsammans resonera om och reflektera över vad ett positivt skolklimat innebär och hur eleverna kan bidra till detta.

Rektorns strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Rektorn arbetar i flera delar för att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn bör utveckla arbetet med att ge personalen tillfällen att tillsammans diskutera frågor som rör positivt skolklimat och därigenom nå en samsyn kring förhållningssätt.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2026-11-06** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:10 873) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas lärares och annan skolpersonals arbete med att eleverna ska trivas och vara trygga i skolmiljön, under hela skoldagen. Det innefattar hur lärare och annan personal arbetar relationsfrämjande och i sitt ledarskap agerar tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande. Området inkluderar även hur personalen arbetar för att eleverna ska involveras så att de ges möjlighet att utveckla sin förståelse för vad ett positivt skolklimat innebär. Härtill granskas om det sker ett arbete, med gemensamma arbetssätt och aktiviteter, som utvecklar skolklimatet.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare och annan personal, elever, observationer av skolmiljön samt inkommen dokumentation.

Ledarskap och relationsarbete

Lärare och annan skolpersonal utövar ett huvudsakligen omtänksamt och stöttande ledarskap i syfte att främja ett positivt skolklimat under hela skoldagen. Personal möter eleverna varje morgon innanför entrén och hälsar dem välkomna till skolan. De tilltalar många elever vid namn och

frågar hur de har det. Skolan har en explicit överenskommelse om att alla ska titta varandra i ögonen och hälsa på varandra och många gör också detta även om vissa elever främst hälsar på dem de redan känner. Personalen uttrycker att de tycker om att arbeta tillsammans och att det smittar av sig på eleverna och bidrar till en positiv stämning på skolan. Personalen pratar med alla elever och ser dem som sina gemensamma elever och de är aldrig exkluderande, säger eleverna. Personal finns ute i korridorer och kring hemvisternas uppehållsrum under rasterna och småpratar med elever om annat än skolarbete. De arbetar aktivt med relationsskapande gentemot eleverna och när de rör sig ute bland eleverna på rasterna så kommer ofta elever fram och börjar prata. Många lärare håller också dörren öppen till sina klassrum för att bjuda in eleverna till samtal där, då uppehållsrummen är begränsade i storlek. För elever som vill ha lugn och ro på rasten finns möjlighet till det i det bemannade rastrummet. Lärarna äter pedagogiska måltider med eleverna som ett led i att skapa goda relationer. Personalen arbetar också för att skapa relationer till de elever som har få vuxenrelationer, vilka de identifierat genom relationskartläggningar. Dessa elever söks upp och lärarna pratar med dem. Om någon elev är ledsen eller om något händer på rasten tar personal alltid tag i situationen. Det är dock inte tydligt för alla elever varför lärarna agerar som de gör i exempelvis en konfliktsituation, eftersom det skiljer sig åt mellan lärare. Det är dessutom sällan lärarna tar upp den uppkomna situationen i klassen efteråt för att förklara sitt agerande, varför eleverna inte alltid upplever lärarna som helt rättvisa eller konsekventa. Det är främst trygghetsteamets personal som hinner ta tag i konflikter och trygghetsteamet har också ett uttalat uppdrag att agera när något händer samt att fungera som medlare mellan elever eller mellan lärare och elever vid konflikter. Det finns hos de flesta i personalen en god avvägning mellan ordning och reda och omsorg, och personalen vet vikten av att vara lyhörda, arbeta förebyggande och leda eleverna vidare till relevanta professionella funktioner om eleverna har det tufft. Det finns dock också personal som inte fullgör det förebyggande och relationella arbetet lika övertygande, utan förlitar sig i stor utsträckning på kollegorna i trygghetsteamet.

Skolan har några strategier för att involvera eleverna i arbetet med att skapa ett positivt skolklimat, men dessa utnyttjas i begränsad utsträckning eller är inte till fullo implementerade. Skolans ordningsregler, vilka tagits fram av rektorn tillsammans med skolrådet, elevrådet och personalen, utgör grunden för arbetet med trivsel och rektorn och lärarna ägnar återkommande tid åt att förklara dessa för eleverna. Ett tidigare elevråd var med i framtagandet av ordningsreglerna och nuvarande elevråd utvärderar dem årligen, men de revideras sällan och eleverna informeras om dem snarare än är aktiva deltagare. Över lag uttrycker eleverna att de sällan diskuterar med sina lärare hur de ska ha det tillsammans på skolan, eller vad eleverna tycker att ett positivt skolklimat innebär. Trots att de

genomför flera elevenkäter, ges eleverna inte möjlighet att diskutera resultaten tillsammans med sina lärare. Skolans personal har exempelvis inte efterfrågat elevernas reflektioner kring eller synpunkter på de låga resultaten på Skolinspektionens enkät våren 2025, vilka var lägre än rikets genomsnitt. De har inte efterfrågat elevernas funderingar om vad detta resultat kan bero på och elevernas tankar om hur de skulle kunna förbättra skolklimatet har heller inte omhändertagits. Elevrådet deltar dock till viss del i arbetet för ett positivt skolklimat, bland annat när de vid ett tillfälle ombads att bidra i att reda i en konflikt mellan några elever från olika årskurser samt genom att ha synpunkter på lokalerna eller genom idéer om antal bollar och spel som ska köpas in. Det finns även elevskyddsombud som dock huvudsakligen diskuterat saker av fysisk karaktär, som ventilation eller trasiga golv. Eleverna har tidigare främst diskuterat värdegrundsfrågor inom ramen för olika ämnens kursplaner och kan inte erinra sig att de får delta i några planerade pass kring dessa frågor eller om att man ska respektera olikheter. Under innevarande läsår är det avsatt 30 minuter per vecka till mentorstid och på dessa minuter ska – utöver de praktiska delar som ofta tar mycket tid i anspråk - ett arbete kring och diskussioner om värdegrund genomföras. Arbetslagen hanterar detta uppdrag på lite olika sätt, där några arbetslag har gjort en genomarbetad plan för sina mentorer, medan andra låter mentorerna själva anpassa arbetet efter sin grupps behov eller utifrån uppkomna situationer. Några mentorer ser till att de filmer från Utbildningsradion som delvis utgör grund för arbetet också diskuteras igenom ordentligt, medan andra visar filmerna utan vidare kommentarer, ibland på grund av tidsbrist. Eleverna säger att de kan vara sig själva på skolan, men samtidigt märks att bristen på en gemensam rutin och stringens kring hur elevernas egna funderingar och reflektioner ska omhändertas, bidrar till att eleverna inte är rustade, inte har ett förhållningssätt som respekterar olikheter. Det visar sig till exempel genom att lärare med annat språk kommenteras, HBTQ-personer kan bemötas respektlöst av elever, och att en Pride-flagga rivits ner. Detta bekräftades även vid Skolinspektionens observationer, då det framgick exempel på att personal bemöttes med bristande respekt utifrån språkliga förutsättningar.

Skolan genomför flera gemensamma aktiviteter, men arbetar inte alltid för att aktiviteterna ska leda till att eleverna lär känna varandra över grupp- och årskursgränser. När eleverna kommer till högstadiet har de samarbetsövningar för att skapa en "vi-känsla", tillsammans med fritidsgården som på dagtid är öppen för högstadiets elever och inte för mellanstadiets. De har även vandringar för årskurs 7 och 8. Det finns också gemensamma aktiviteter som omfattar alla elever på skolan såsom Alla Hjärtans Dag-firande och gemensamt luciafirande och julavslutning samt skoljoggen då eleverna antingen springer eller hejar på sina kamrater. Flera av dessa aktiviteter har dock mer friluftsfokus än syftet att eleverna ska lära

känna nya kamrater från andra klasser eller årskurser. Enligt eleverna hänger de främst med sina vanliga kompisar ändå, även om de tycker att de lär känna varandra bättre inom den egna klassen när de har schemabrytande aktiviteter. Flera arbetslag har också egna traditioner och vandringspriser för att skapa gemenskap inom årskurserna. Elevrådet arrangerar Råssla-stafetten och de håller även i en utklädningsvecka. Elever från årskurs 8 leder elever från årskurs 5 i samband med terminsstart då de har samarbetsövningar. För årskurs 9-elever brukar de ha en spexvecka och poängjakt mellan klasserna och inför jullovet en volleybollsturnering. Eleverna i årskurs 9 planerar sin bal själva. De gemensamma aktivitetsdagarna kan ibland utgöra en utmaning för en del av skolans elever som ogärna hamnar i nya konstellationer och både trygghetsteamet och elevhälsan arbetar förebyggande för att rusta dessa elever och i möjligaste mån anpassa för dem så att de ska veta vad som ska hända. De arrangerar också gruppsammansättningar så att eleverna ska veta med vem de ska vara, för att de ska känna sig trygga. Mentorerna kan också i förebyggande syfte jobba med olika gruppsammansättningar i andra övningar, för att träna samarbete inför gemensamhetsdagarna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Skolans personal behöver utveckla ett kontinuerligt och främjande arbete för att involvera eleverna genom att tillsammans resonera om och reflektera över vad ett positivt skolklimat innebär och hur eleverna kan bidra till detta.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det inte i tillräcklig utsträckning försiggår ett arbete som regelmässigt involverar eleverna för att skapa ett positivt skolklimat. Även om klimatet på skolan i stort är positivt, är arbetet med vad ett positivt skolklimat innebär och hur det manifesterar sig ojämnt eftersom lärarna hanterar uppdraget att göra eleverna delaktiga i olika utsträckning. Det förekommer också att elever bemöter andra med bristande förståelse och respekt. Då lärare oftast agerar på förekommen anledning, finns otillräckliga strukturer för att se till att eleverna erbjuds tillfällen att resonera om och reflektera över vad ett positivt klimat mellan människor innebär och hur deras eget agerande påverkar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, tillsammans med skolans personal, utvecklar ett kontinuerligt förebyggande och främjande arbete för ett positivt skolklimat. Det är viktigt att eleverna får vara delaktiga genom att bidra med sina synpunkter på vad ett positivt

skolklimat innebär, hur det kan åstadkommas och hur respekt för olikheter hänger samman med att alla, elever såväl som personal, ska kunna känna sig trygga och trivas på skolan. Eleverna ska erbjudas tillfällen och tid på regelbunden och strukturerad basis för att kunna resonera om dessa frågor, då de på ett medvetet sätt behöver få reflektera över vad som påverkar klimatet människor emellan och resonera om hur de kan uppnå ett positivt klimat dels på skolan, dels i det egna beteendet och medvetandet. Skolan ska rusta eleverna med förhållningssätt och strategier för allas rätt och med respekt för olikheter, som en del i arbetet med ett positivt skolklimat¹.

Rektors strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas hur rektorn arbetar för att det ska finnas ett gemensamt arbete på skolövergripande nivå för att främja ett positivt skolklimat. Detta inkluderar även hur rektorn arbetar och tar ansvar för att lärare och personal på skolan utvecklar och förhåller sig till de gemensamma förhållningssätten.

Området inbegriper även att lärare och annan personal ska få vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt så att de kan omsätta dessa och verka för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn arbetar i flera delar för att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområde finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare och annan personal, samt inkommen dokumentation.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn bedriver ett strategiskt och långsiktigt arbete för att skapa ordning och trygghet vilket omfattar större delen av skolpersonalen. Rektorn utgår i sitt arbete för ordning, trygghet och trivsel från de ordningsregler och förväntansdokument som togs fram läsåret 2024/25 av rektorn, skolrådet,

¹ För mer information om ett positivt skolklimat, se Skolverket (2022), *Skapa trygghet för lärande – om skolans arbete mot mobbning, trakasserier och kränkande behandling*.

elevrådet och personalen. Dessa förankras sedan årligen med både personal och elever där fokus för rektorn är att förklara skälen till att reglerna finns. Information om förhållningssätt och rektorns förväntningar finns uttryckta i personalhandboken. Flera andra skriftliga överenskommelser finns som styr arbetet kring trygghet och trivsel: en personalhandbok där det finns beskrivningar av personers och gruppers roller och funktioner, en övergångs- och inskolningsrutin, en elevhälsoplan och en plan mot kränkande behandling och diskriminering samt checklistor, exempelvis kring närvarofrämjande insatser. Lärarna vet hur rektorn vill att de ska arbeta med att skapa trygghet och trivsel utifrån nedskrivna dokument som exempelvis personalhandboken, och de arbetar bland annat med relationskartläggningar. I detta material färgkodas kvaliteten på relationerna mellan lärare och elev i grönt-gult-rött för att på så sätt synliggöra huruvida alla elever har någon vuxen att vända sig till. Om de inte har det, arbetar lärarna aktivt med att förbättra situationen för de individuella eleverna. För att samla in elevers och vårdnadshavares synpunkter använder rektorn dels enkäter, dels frågeformulär inför utvecklingssamtal där flera frågor berör just trivsel och trygghet.

Rektorn har också skapat ett antal grupper som har olika uppdrag i relation till trygghet, trivsel och skolklimat. Trygghetsteamet har ett specifikt förebyggande uppdrag att finnas ute i verksamheten dagligen under alla raster och skapa relationer till eleverna. De agerar konfliktlösare och upprätthåller också föräldrakontakter. Trygghetsteamets personal genomför trygghetsronder och de är också inblandade i det nya lugna rastrum som skolan har skapat från och med denna termin. Rektorn har också beslutat att det ska finnas rastvärdar på skolan och att lärarna äter pedagogisk måltid med sina elever i matsalen, för att på så vis hitta tillfällen att bygga positiva relationer med eleverna. Rektorn har också initierat ett utvecklingsområde kring värdegrundsarbete på mentorstiden som hittills sju satts främst för årskurserna 7 och 8, men där en revidering både strukturellt och tidsmässigt planeras inför nästa läsår. De grupper som inte är med i rektorns arbete kring trivsel och skolklimat är städ- och måltidspersonal som har andra arbetsgivare. Rektorn träffar dessa personalgrupper emellanåt men det finns, enligt rektorn, skilda uppfattningar mellan rektorn och deras arbetsgivare om huruvida denna personal ska vara inblandad i arbetet med hur eleverna ska bemötas.

Rektorn informerar fortlöpande skolpersonalen om överenskomna förhållningssätt men involverar personalen i begränsad utsträckning i arbetet med att utveckla gemensamma strategier och med att skapa samsyn. Rektorn styr vilka förhållningssätt som ska råda hos personalen bland annat genom ordningsreglerna som hen förklarar mer än diskuterar, samt via nyhetsbrev och information vid APT. Rektorn kan också komma ut till arbetslagsträffar för att reda ut vad som ska gälla, om det är någon fråga

lärarna vill bolla med rektorn. För att personalgrupper ska kunna kommunicera sinsemellan om de förhållningssätt som ska råda på skolan finns arbetslagen som grund och de jobbar även i tvärgrupper mellan olika lärarkategorier och mellan stadierna för att nå en samsyn och de har försteläraryrträffar då goda exempel sprids. Således finns tillfällen för personalen att diskutera exempelvis skolans ordningsregler men det framgår att diskussionerna ofta stannar vid praktiska frågor såsom hantering av sen ankomst och huruvida skor får förekomma inomhus, snarare än att personalen ges tillfälle att diskutera vad ett positivt skolklimat innebär och hur det kan manifesteras på skolan. Överenskommelser efterlevs inte av alla på skolan, varken elever eller personal. Rektorn ser heller inte till att samsynen inkluderar alla som rör sig i skolans lokaler, exempelvis vad gäller övrig personal i städ och matsal. Här finns begränsad kommunikation mellan dessa vuxna och övriga, lärare eller elever. Rektorn följer upp arbetet i de olika grupperna genom att hen får anteckningar från arbetslagens diskussioner eller genom att närvara vid arbetslagsmöten. Rektorn styr dock i begränsad utsträckning arbetslagens agendor även om hen ibland kan bidra med diskussionspunkter och kan se till att vissa frågor kommer upp på en övergripande nivå, till exempel hantering av mobiltelefoner. Rektorn leder inget konkret arbetslagsarbete kring just vad ett positivt skolklimat innebär eller hur det skapas. Om en individuell personal inte efterlever överenskomna rutiner så har rektorn enskilda samtal med den personen och om det gäller generella frågor så informeras hela arbetslaget antingen på APT eller via arbetslagsledarna som rektorn träffar varje vecka. Vid rektorns möten med arbetslagsledarna har de också en stående punkt på dagordningen som handlar om det nyligen påbörjade värdegrundsarbetet.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Rektorn arbetar för att ge personalen vägledning och stöd i arbetet med att främja ett positivt skolklimat, och erbjuder viss kompetensutveckling inom området. Utvecklingsgruppen på skolan leder ett kollegialt lärande, en läsecirkel om relationellt ledarskap, vilket föranlett strategier för hur personalen ska agera i korridorer och under raster. Arbetet har också innehållit övningsuppdrag att testa gentemot elever. Personalen genomför också kollegiala observationer där de tittar på överenskomna företeelser utifrån ett protokoll, som exempelvis hur kollegan arbetar relationellt. Observationerna följs därefter upp genom samtal om dess resultat. Kommunen som helhet har genomfört en fortbildningssatsning för personalen kring hjärnan och psykisk ohälsa. De personalgrupper som har en annan arbetsgivare, som måltidspersonal och städpersonal, omfattas dock inte av dessa satsningar.

Det finns en utarbetad plan och arbetsfördelning mellan olika professioner, såsom arbetslagsledare och kanslist, för att inviga nya kollegor i skolans förhållningssätt varav mycket information finns i personalhandboken. En förstelärare har också i uppdrag att prata med nya om bemötande och rutiner. Rektorn har uppföljning med alla nya efter en viss tid, varefter nya kollegor handleds utifrån sina individuella behov. Om behov finns för stöd, både för nya och för befintliga kollegor, så erbjuds det både av specialpedagoger och förstelärare i frågor som rör det relationella ledarskapet och bland kollegor försiggår ett kontinuerligt stöd sinsemellan, inte minst inom arbetslagen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn bör utveckla arbetet med att ge personalen tillfällen att tillsammans diskutera frågor som rör positivt skolklimat och därigenom nå en samsyn kring förhållningssätt.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att även om det finns ambitioner från rektorns sida vad gäller ett arbete kring frågor om trygghet och trivsel, så tar operationaliseringen av visionen - hur man uppnår ett gott och positivt skolklimat mellan människor på hela skolan, hela dagen - inte steget fullt ut. Det stannar alltför ofta vid att rektorn informerar personal och elever, vilket gör dem till konsumenter snarare än producenter i arbetet med trivsel och ett positivt skolklimat. Diskussioner som personalen har handlar snarare om konkreta och praktiska överenskommelser med utgångspunkt i ordningsregler. Ett arbete kring värdegrundsfrågor är påbörjat, men har ännu inte givit synliga avtryck i hela verksamheten.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar arbetet med att skapa en samsyn i frågor som vad ett positivt skolklimat innebär, likväl som frågor som rör respekt för olikheter. Rektorn bör tillse att skolans personal erbjuds möjligheter att föra strukturerade samtal om vad ett positivt skolklimat för alla innebär, vad mellanmänsklig respekt innebär, samt hur det ska manifestera sig på skolan utöver de praktiska överenskommelserna och hur alla, både lärare, övrig personal och elever ska kunna vara bidragsgivare i ett sådant samtal kring förhållningssätt men även i form av aktiviteter. Det är också viktigt i sammanhanget att erbjuda lärarna fortbildningsinsatser, att systematiskt rusta personalen att kunna ta diskussioner med eleverna om olikheter, hbtq, etnicitet och bristande språkförmåga, för att därmed i sin tur rusta eleverna. I detta ingår att följa upp att resonemang och reflektioner, vilka möjligen resulterar i konkreta

överenskommelser eller insatser, också ger de avsedda effekterna i verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare

Signerat av: Maria Larsson

X Maria Lundström

Föredragande

Signerat av: Maria Lundström

I handläggningen av ärendet har även utredare Daniel Nilsson deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800)

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att i denna lag avses med

- **undervisning:** processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden, och

- **utbildning:** verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 5 kap. 3 § 1 st. skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Enligt förarbetena till skollagen främjas trygghet, liksom studiero, av tillitsfulla relationer, samsyn bland personalen, ett systematiskt arbete och en hög delaktighet av eleverna. Det är viktigt att arbetet för trygghet sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt samt att det inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det förebyggande arbetet omfattar ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska präglade utbildningen, bland annat alla människors lika värde och respekt för

andra människors egenvärde samt jämställdhet (prop. 2021/22:160 s. 41 och 229).

Av 2 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, förståelse och medmänsklighet) framgår att ingen i skolan ska utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Dessutom ska eleven enligt grundskolans läroplan ((Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, god miljö för utveckling och lärande) möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling och även om personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet har skolan en viktig roll. Eleverna ska få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan. Verksamheten ska präglas av omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling.

Vidare framgår det av läroplanen (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) att alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Granskningen genomförs i 30 skolor runt om i landet med inriktning på årskurserna 7-9, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Råsslaskolan 1 i Norrköping ingår i granskningen. Skolinspektionen besökte Råsslaskolan den 24 mars 2026. Besöket genomfördes av utredarna Maria Lundström och Daniel Nilsson.

Råsslaskolan 1 är en verksamhet för årskurserna 4 till och med 9 som även har ett fritidshem för elever 10-12 år. Verksamheten omfattar sju arbetslag som är fördelade årskursvis samt i ett arbetslag för elevhälsopersonalen. Klasserna har egna hemvister där även lärarnas arbetsrum är förlagda. Klasserna har två mentorer som har schemalagd mentorstid varje vecka.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Tre observationer i skolmiljön
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare och annan skolpersonal
- En intervju med rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Officiell statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten/huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras höstterminen 2026.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens huvudsakliga fokus riktar in sig mot arbetet för ett positivt skolklimat under skoldagen och på årskurserna 7-9. Ett positivt skolklimat innefattar bland annat positiva, omtänksamma och stöttande relationer mellan elever och mellan skolpersonal och elever. Detta för att eleverna ska uppleva skola som en trygg, säker och respektfull plats, samt att eleverna uppskattar och känner en samhörighet med skolan. I granskningen är fokus på skolornas främjande arbete. Det främjande arbetet hänger dock så nära ihop med det förebyggande att de är svåra att skilja åt. Med skolklimat avses utbildningen i sin helhet, det vill säga allt som sker under skoldagen inom verksamheten. Arbetet behöver inkludera hela skolan med både de faktiska platser som finns i skolmiljön och alla individer på skolan, som rektor och all skolpersonal. Det huvudsakliga fokuset i granskningen riktas mot hur man arbetar med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel utanför undervisningstiden och inte specifikt i skolämnen under skoldagen. Hur lärare och annan skolpersonal arbetar med klasserna, elevgrupper och klassklimat är ändå en så pass central del i skolornas arbete för att skapa trivsel och trygghet att det inte går att avgränsa bort helt. Även elevers perspektiv, hur elever involveras i relationsarbetet och hur de stärks i sin förmåga att verka för ett positivt skolklimat är en del av granskningen.

Granskningen syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet. Skolans arbete granskas i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

- 1. I vilken utsträckning arbetar lärare och annan skolpersonal med att främja ett positivt skolklimat?*
- 2. I vilken utsträckning arbetar rektorn strategiskt för att främja ett positivt skolklimat?*

Kvalitetskriterier

Ledarskap och relationsarbete

Lärare och annan skolpersonal utövar ett tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande ledarskap i syfte att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer under skoldagen; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Arbetet präglas av att det finns tydliga strategier och arbetssätt för hur eleverna ska involveras.

Lärare och annan skolpersonal är väl förtrogna med skolans gemensamma förhållningssätt och arbetar medvetet utifrån dessa för att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn ansvarar för att, genom ett strategiskt arbete, skapa ett positivt skolklimat där hela skolan involveras.

Rektorn tar aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt, som all skolpersonal tillämpar och förhåller sig till.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Lärare och annan skolpersonal ges vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt i arbetet med att främja ett positivt skolklimat.